

Харківський окружний адміністративний суд

61004 м. Харків вул. Мар'їнська. 18-Б-3

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

Харків

"08" грудня 2011 р.

№ 2а- 13550/11/2070

Харківський окружний адміністративний суд у складі
Головуючого судді Спірідонова М.О.
Суддів Присяжнюк О.В., Зоркіної Ю.В.
за участю секретаря судового засідання Андренко Ю.Б.,
розглянувши у відкритому судовому засіданні в приміщенні Харківського окружного адміністративного
суду адміністративну справу за позовом
Кредитної спілки "САМОПОМІЧ"
до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України
про визнання протиправним та скасування рішення ,

ВСТАНОВИВ:

Позивач, КС "САМОПОМІЧ", звернулося до Харківського окружного адміністративного суду з позовом до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, в якому просить суд визнати протиправним та скасувати Розпорядження директора інспекційного департаменту Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Жесан В. №3 6/42/3-Р від 08 квітня 2011 р. про усунення порушень вимог законодавства про фінансові послуги. .

В обґрунтування позову вказано, що 18 квітня 2011 р. директором інспекційного департаменту Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Жесан В.В. на підставі акту від 18.03.11 №147/42/12-п до кредитної спілки застосовано такі заходи впливу:

"1. Зобов'язати Кредитну спілку "САМОПОМІЧ" (код за ЄДРПОУ 22684157) усунути порушення вимог законодавства про фінансові послуги, зазначене у пункті 4 констатуючої частини цього розпорядження шляхом подальшого дотримання, про що письмово повідомити Дежфінпослуг в термін до 29 квітня 2011 року.

2. Зобов'язати кредитну спілку "САМОПОМІЧ" (код за ЄДРПОУ 22684157) усунути порушення вимог законодавства про фінансові послуги, зазначені у пунктах 2 та 3 констатуючої частини цього розпорядження, про що письмово повідомити Держфінпослуг та надати відповідні підтверджуючі документи, що засвідчені підписом керівника та печаткою Спілки, в термін до 25 травня 2011 року;

3. Зобов'язати кредитну спілку "САМОПОМІЧ" (код за ЄДРПОУ 22684157) усунути порушення вимог законодавства про фінансові послуги, зазначені у пунктах 1, 5 та 6 констатуючої частини цього розпорядження, про що письмово повідомити Держфінпослуг та надати відповідні підтверджуючі документи, що засвідчені підписом керівника та печаткою Спілки, в термін до 27 липня 2011 року.

Розпорядження директора інспекційного департаменту Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Жесан В. №36/42/3-Р від 08 квітня 2011 р. вважає незаконним та таким, що підлягає скасуванню.

У судове засідання представник позивача з'явився, позовні вимоги підтримав у повному обсязі та просив їх задовольнити.

Представник відповідача у судове засідання не з'явився, та надав суду заперечення, в яких щодо задоволення позову заперечував, посилаючись на те, що застосування до Позивача положень, визначених в статтях 39, 40 та 41 Закону України "Про фінансові послуги та держане регулювання ринків фінансових послуг" є законним та обґрунтованим.

Відповідно до ч. 8 ст. 35 КАС України вважається, що повістку вручено юридичній особі, якщо вона доставлена за адресою, внесеною до відповідного державного реєстру, або за адресою, яка зазначена її представником, і це підтверджується підписом відповідної службової особи. Розписку про одержання повістки (повістку у разі неможливості вручити її адресату чи відмови адресата її одержати) належить негайно повернути до адміністративного суду.

Таким чином, суд вважає, що відповідач є належно повідомлений про дату, час та місце судового засідання, його відсутність в судовому засіданні не перешкоджає розгляду справи, слід розглянути справу за

наявними в ній матеріалами.

Судом встановлено, що 18 квітня 2011 р. директором інспекційного департаменту Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Жесан В.В. на підставі акту від 18.03.11 №147-42/12-п до кредитної спілки застосовано такі заходи впливу:

1. Зобов'язати Кредитну спілку "САМОПОМІЧ" (код за ЄДРПОУ 22684157) усунути порушення вимог законодавства про фінансові послуги, зазначене у пункті 4 констатуючої частини цього розпорядження шляхом подальшого дотримання, про що письмово повідомити Держфінпослуг в термін до 29 квітня 2011 року.

2. Зобов'язати кредитну спілку "САМОПОМІЧ" (код за ЄДРПОУ 22684157) усунути порушення вимог законодавства про фінансові послуги, зазначені у пунктах 2 та 3 констатуючої частини цього розпорядження, про що письмово повідомити Держфінпослуг та надати відповідні підтверджуючі документи, що засвідчені підписом керівника та печаткою Спілки, в термін до 25 травня 2011 року.

3. Зобов'язати кредитну спілку "САМОПОМІЧ" (код за ЄДРПОУ 22684157) усунути порушення вимог законодавства про фінансові послуги, зазначені у пунктах 1, 5 та 6 констатуючої частини цього розпорядження, про що письмово повідомити Держфінпослуг та надати відповідні підтверджуючі документи, що засвідчені підписом керівника та печаткою Спілки, в термін до 27 липня 2011 року.

Згідно Розпорядження кредитна спілка порушує:

1) "пункт 8.7 розділу II Положення про внесення інформації про кредитні спілки до Державного реєстру фінансових установ, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 22.06.04 №1099, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.07.04 за №847/9446 та абзацу б) пункту 3.1 розділу 3 Професійних вимог до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ, затверджених розпорядженням Держфінпослуг 13.07.04 №1590, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 02.08.04 за №955/9554 щодо не проходження новопризначеним бухгалтером Спілки, на якого покладено ведення бухгалтерського обліку у разі відсутності у фінансовій установі бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером, підвищення кваліфікації та складання екзамену на відповідність знань професійним вимогам за типовою програмою підвищення кваліфікації керівників, складеною за напрямом діяльності фінансової установи та затвердженою Держфінпослуг, а саме: головний бухгалтер в Спілці згідно штатного розпису (затвердженого рішенням спостережної ради Спілки від 30.12.09 (протокол №116-9)), з 01.04.10 відсутній. Ведення бухгалтерського обліку з 01.04.08 по теперішній час покладено на бухгалтера Малиюка Владислава В'ячеславовича (наказ про призначення на посаду від 01.04.08 №08-8), який з моменту його призначення по теперішній час навчання за програмою підвищення кваліфікації головних бухгалтерів кредитних спілок, затвердженою Держфінпослуг, не проходив".

2) статтю 6 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" щодо не відповідності договорів про надання фінансових послуг вимогам законодавства, а саме: зразки примірних договорів, зокрема, кредитний договір №Д КД та договір № КД про надання кредит (затверджені протоколом спостережної ради від 30.12.09 №116-09) не містять строк дії договору, порядку змін і припинення дії договору, прав сторін, та обов'язків кредитної спілки, в тому числі з порушенням частини четвертої статті 11 Закону України "Про захист прав споживачів" та частини четвертого пункту 1.4 Переліку внутрішніх положень та процедур кредитної спілки, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 11.11.03 №116 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 25.11.03 за №1178-8399 щодо недотримання вимог до змісту кредитних договорів, а саме: в зразках примірних кредитних договорів (затверджені протоколом спостережної ради від 30.12.09 №116-09) не визначений строк, протягом якого Спілка зобов'язана надати кредит позичальнику, та розміру річної відсоткової ставки за кредитом.

3) частини сьомої статті 10 Закону України "Про кредитні спілки" та статті 17 Статуту кредитної спілки "САМОПОМІЧ" щодо порушення порядку повернення обов'язкових пайових внесків, а саме:

- Спілкою здійснювалося повернення обов'язкових пайових внесків членам Спілки без письмової заяви члена спілки та відповідного рішення спостережної ради Спілки, а саме: за період з 01.01.10 по 01.03.11 Спілкою було повернуто обов'язкових пайових внесків 26 особам на загальну суму 520 грн. Інспекційній групі не було надано жодної заяви від члена Спілки щодо виключення його з членства Спілки та рішень спостережної ради про припинення членства в Спілці цих членів зокрема: 08.06.10 Синявіна Р.П., 15.06.10 Фесенко Т.Ю., 18.06.10 Пекарева Н.М., 12.07.10 Луханіна Н.С., 19.07.10 Островська О.Г., 31.08.10 Борисова Н.В. та Корчаганова М.С., 03.09.10 Малиук Н.П., 23.11.10 Потапенко С.М., в січні 2011 Ткачеву, Ткачевій, Зікєєвій А.М. та Зікєєву Д.М.

- Спілкою не здійснювалося повернення обов'язкових пайових внесків членам Спілки не пізніше ніж через один місяць після прийняття загальними зборами відповідного рішення, а саме: у перевіряємому періоді рішенням загальних зборів членів Спілки від 18.05.10 (протокол №10) та рішень відповідності за 2010 рік виключено з членів Спілки 5 членів, зокрема, Педченко В.А., Крисову О.П., Кордашу М.П., Шостенко О.Б. та Малих В.М., проте сума обов'язкових пайових внесків у розмірі 100 грн. їм належить до повернення особам, які виключені з членства Спілки загальними зборами, станом на 28.12.10 не повернена та не віднесена до додаткового капіталу, про що було прийнято рішення на загальних зборах членів Спілки від 18.05.10".

4) підпункту 2.2.4 пункту 2.2 розділу 2 Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 16.01.04 №7 та зареєстрованим в Мініюсті України 03.02.04 за №148/8747 щодо здійснення Спілкою розподілу доходу на додаткові пайові внески протягом року за умови не досягнення нормативу прибутковості (відповідно обігового балансу станом на 01.01.10 Спілка мала збиток у розмірі 125024 грн., а саме: залишок на балансовому рахунку 44 "нерозподілений дохід або збиток" станом на 01.01.10 становить 0.00 грн. за умови наявності залишку на балансовому рахунку 373 "нараховані відсотки" у сумі 125024 грн., що є сумою нарахованих та несплачених відсотків за користування кредитом та зменшує нерозподілений дохід на цю суму, сума якого Спілкою при розподілі доходу за кожний місяць на додаткові пайові внески не нараховувалась)"

5) підпункту 3.1.2 пункту 3.1 розділу 3 Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 16.01.04 №7 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.02.04 за №148/8747 щодо недотримання нормативу якості активів, а саме: загальна сума заборгованості за простроченими, неповерненими, безнадійними та продовженими (продлонгованими) кредитами не покрита сформованим резервом покриття втрат від неповернених позичок перевищує 12 відсотків від загальної суми заборгованості за наданими кредитами"

6) підпункту 3.3.1 пункту 3.3 розділу 3 Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 16.01.04 №7 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.02.04 за №148/8747 щодо недотримання Спілкою нормативу прибутковості, а саме: співвідношення нерозподіленого доходу попереднього періоду та фактично отриманих Спілкою доходів звітного періоду до суми витрат Спілки, збільшених на суму доходу, спрямованого на формування резервного капіталу протягом звітного періоду та за підсумками фінансового року, доходу, розподіленого на пайові внески протягом звітного періоду та за підсумками фінансового року, доходу, розподіленого на пайові внески протягом звітного періоду та за підсумками фінансового року становить менше 100 відсотків"

Вислухавши представника позивача, дослідивши матеріали справи, суд прийшов до висновку, що позов підлягає задоволенню з наступних підстав.

Відповідно до ст. 19 Конституції України правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їхні посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно ч.4 ст.8 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні": для забезпечення ведення бухгалтерського обліку підприємство самостійно обирає форми його організації: введення до штату підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером; користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи; ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або аудиторською фірмою; самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства.

Згідно абз.2 ч.4 ст.8 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" посада головного бухгалтера може бути тільки у такого господарюючого суб'єкта, де створена бухгалтерська служба.

В Кредитній спілці "САМОПОМІЧ" не створено бухгалтерської служби, а отже, у Кредитній спілці "САМОПОМІЧ" за відсутності бухгалтерської служби не може бути головного бухгалтера. В Кредитній спілці "САМОПОМІЧ" є тільки бухгалтер. Тож, на Кредитну спілку "САМОПОМІЧ" не поширюється вимога п.8.7 цього Положення про внесення інформації про кредитні спілки до Державного реєстру фінансових установ, де йдеться про те, що головний бухгалтер кредитної спілки повинен відповідати Професійним вимогам до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ, затверджених розпорядженням Держфінпослуг, бо у Кредитній спілці "САМОПОМІЧ" у штаті нема головного бухгалтера.

Згідно абз.5 п.п.б п.1.4 Переліку внутрішніх положень та процедур кредитної спілки положення про фінансові послуги повинно містити умови надання окремих видів фінансових послуг, зокрема щодо критеріїв визначення розміру процентної ставки за кожним з окремих видів фінансових послуг. А отже, цією нормою вимагається обов'язкове вміщення у положенні про фінансові послуги критеріїв, тобто ознак, визначення розміру процентних ставок, але не вимагається зазначення безпосередньо самих процентних ставок.

Таким чином, суд не вбачає у діях позивача порушення п.п.1.4 п.1 Переліку внутрішніх положень та процедур кредитної спілки.

Встановлене інспекцією порушення позивачем статті 11 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" щодо недотримання фінансовою установою заборони поширення у будь-якій формі реклами, що містить неправдиві відомості про їх діяльність у сфері фінансових

послуг не має під собою ніякого фактичного обґрунтування.

Частина 7 ст.10 Закону України "Про кредитні спілки" передбачає: повернення обов'язкового пайового та інших внесків, крім вступного внеску, провадиться в порядку, передбаченому статутом кредитної спілки, але не пізніше ніж через один місяць після прийняття загальними зборами або спостережною радою кредитної спілки відповідного рішення.

Тож, за текстом Закону відповідним рішенням є рішення про повернення внесків. Але рішення про повернення пайових внесків виключеним членам кредитної спілки ні загальними зборами Кредитної спілки "САМОПОМІЧ", а ні її спостережною радою не приймалося, а отже, і облік місячного строку ніколи не розпочинався. Тож, і порушення ч.7 ст.10 Закону України "Про кредитні спілки" та ст.17 статуту Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" теж нема.

Абз.4 ч.2 ст.2 Закону України "Про кредитні спілки", який передбачає, що забороняється будь-яке втручання в діяльність кредитної спілки, за винятком випадків, передбачених законом:

Згідно Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої Наказом Міністерства фінансів України 30.11.99 N291: На рахунку 44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)" ведеться облік нерозподілених прибутків чи непокритих збитків поточного та минулих років, а також використаного в поточному році прибутку.

За кредитом рахунку відображається збільшення прибутку від усіх видів діяльності, за дебетом - збитки та використання прибутку.

А отже, відсутність на рахунку 44 будь-яких показників свідчить про те, що суб'єкт господарювання не має а ні нерозподіленого прибутку (доходу), а ні непокритих збитків.

Згідно Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої Наказом Міністерства фінансів України 30.11.99 N291: На субрахунку 373 "Розрахунки за нарахованими доходами" ведеться облік нарахованих дивідендів, відсотків, роялті тощо, які підлягають отриманню.

Відповідно до 3.1.2. Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок, затвердженого розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16.01.2004 N7 на період до 30 червня 2011 р. Відношення загальної суми заборгованості за простроченими, неповерненими та безнадійними кредитами, не перекритої сформованим резервом забезпечення покриття втрат від неповернених позичок, до загальної суми заборгованості за наданими кредитами не може перевищувати 12 відсотків".

Тобто, розрахунок нормативу має здійснюватись без врахування продовжених (продлонгованих) кредитів. Як видно, розрахунок нормативу інспекційною групою здійснений з врахуванням продовжених (продлонгованих) кредитів, а отже є неправильним.

Тож, звинувачення Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" у порушенні підпункту 3.1.2 пункту 3.1 розділу 3 Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 16.01.04 №7 є безпідставним.

Згідно Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої Наказом Міністерства фінансів України 30.11.99 N291: На субрахунку 373 "Розрахунки за нарахованими доходами" ведеться облік нарахованих дивідендів, відсотків, роялті тощо, які підлягають отриманню.

Тобто, назва 373 рахунку - "Розрахунки за нарахованими доходами" говорить сама за себе. А отже, на цьому рахунку обліковуються не збитки, а навпаки - доходи, а саме нараховані кредитною спілкою, але ще несплачені, проценти за користування кредитами. Тож, і всі від'ємні значення, які внесені інспекційною групою у таблицю про "порядок щомісячного нарахування доходу на додаткові пайові внески та дотримання коефіцієнта платоспроможності та нормативу прибутковості ..." на сторінці 8 Акту перевірки є помилковими. Так само помилковим є розрахунок нормативу прибутковості кредитної спілки, зроблений інспекційною групою, станом на 31.12.10 бо при його розрахунку враховувалися дані про збиток, якого насправді не було.

Згідно зі ст.40 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" та Положення про застосування Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України заходів впливу, затвердженого Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 13.11.2003 р. N125 за наявності такого порушення у якості заходу впливу може бути вжито лише зобов'язання порушника вжити заходів для усунення порушення.

Згідно п.2.2 Положення про застосування заходів впливу зобов'язання порушника вжити заходів для усунення порушення - це письмове розпорядження (припис), що надається особі для усунення у визначений у ньому строк виявлених порушень законодавства про фінансові послуги.

За таких обставин суд погоджується з доводами позивача про те, що за порушенням, яке існувало, але усунуто до прийняття рішення про застосування заходу впливу, до кредитної спілки жодного з перелічених у Законі України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг"

наслідків впливу застосовано бути не може.

Згідно з ч.2 ст.71 КАС України, в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Суд вважає необхідним вказати на те, що відповідачем у наданих до суду запереченнях не надано достатніх доказів обґрунтування заперечень.

Таким чином, відповідачем в порушення вимог ч.2 ст.71 КАС України, не обґрунтовано правомірність прийнятого рішення.

Враховуючи вищевикладене, суд прийшов до висновку, що оскаржуване Розпорядження директора інспекційного департаменту Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Жесан В.В. №36/42/3-Р від 08 квітня 2011 р. про усунення порушень вимог законодавства про фінансові послуги прийнято з порушенням чинного законодавства України та вимог ч.3 ст.2 Кодексу адміністративного судочинства України.

Тому позовні вимоги про визнання протиправними і скасування розпорядження директора інспекційного департаменту Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Жесан В.В. №36/42/3-Р від 08 квітня 2011 року про усунення порушень вимог законодавства про фінансові послуги є обґрунтованими та підлягають задоволенню.

Керуючись ст.ст. 4, 7, 86, ч.1 ст.158, 160-163, 167 Кодексу адміністративного судочинства України Харківський окружний адміністративний суд, -

ПОСТАНОВИВ:

Адміністративний позов Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України про визнання протиправним та скасування рішення –задовольнити у повному обсязі.

Скасувати розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України № 36/42/3-Р від 08 квітня 2011 року про усунення порушень вимог законодавства про фінансові послуги.

Постанова може бути оскаржена в апеляційному порядку до Харківського апеляційного адміністративного суду через Харківський окружний адміністративний суд шляхом подачі апеляційної скарги в десятиденний строк з дня її проголошення та з дня отримання копії постанови, у разі проголошення постанови суду, яка містить вступну та резолютивну частини, а також прийняття постанови у письмовому провадженні.

Якщо суб'єкта владних повноважень, у випадках та порядку, передбаченому частиною четвертою статті 167 КАС України, було повідомлено про можливість отримання копії постанови суду безпосередньо в суді, то десятиденний строк на апеляційне оскарження постанови суду обчислюється з наступного дня після закінчення п'ятиденного строку з моменту отримання суб'єктом владних повноважень повідомлення про можливість отримання копії постанови суду.

Повний текст постанови виготовлено 12 грудня 2011 року.

Головуючий Суддя
Судді

(підпис)
(підпис)
(підпис)

Спірідонов М.О.
Присяжнюк О.В.
Зоркіна Ю.В.

З оригіналом згідно. Оригінал знаходиться в матеріалах справи. Постанова не набрала законної сили.

Головуючий суддя

